

SPOLJNOTRGOVINSKA ARBITRAŽA
pri Privrednoj komori Srbije
Beograd

O d l u k a

u sporu

TUŽIOCA: [...], Srbija

Protiv

TUŽENOG: [...], Makedonija

Broj T – 6/08

Spoljnotrgovinska arbitraža pri Privrednoj komori Srbije u Beogradu, i to [...], kao arbitar pojedinac, postupajući po tužbi tužioca [...], Srbija (u daljem tekstu: Tužilac), koga zastupa punomoćnik [...] po punomoćju u spisima, protiv tuženog: [...], Makedonija (u daljem tekstu: Tuženi) koga ne zastupa niko, radi isplate duga zbog nevraćene ambalaže u vrednosti od 437.831,00 dinara kamate i troškova postupka, po sprovedenom postupku posle održane usmene rasprave 15. aprila 2009. godine, donosi na osnovu stava 6 člana 37, člana 34 i člana 49 Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Srbije, dana 19. oktobra 2009. godine, sledeću

ODLUKU

1. DELIMIČNO SE USVAJA TUŽBENI ZAHTEV, i nalaže se tuženom [...], Makedonija da tužiocu [...], Srbija, plati iznos od 364.743,00 dinara duga na ime naknade štete zbog nevraćene ambalaže, u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke.

2. DELIMIČNO SE ODBIJA TUŽBENI ZAHTEV u iznosu od 73.088,00 dinara, zbog nenadležnosti ove arbitraže.

3. Usvaja se tužbeni zahtev da Tuženi uz dug plati i kamatu, i to po stopi od 13,35% godišnje na iznos dosuđen u tački 1. izreke ove odluke počev od 31. 12. 2005. godine do dana isplate, u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke.

4. OBAVEZUJE se Tuženi da plati troškove arbitražnog postupka u iznosu od 78.530,00 dinara na ime registracionih i arbitražnih troškova, i 41.000,00 dinara na ime troškova zastupanja u ovom postupku, što ukupno iznosi 119.530,00 dinara u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke.

OBRAZLOŽENJE

I. Utvrđivanje postojanja arbitražnog sporazuma

1. Tužilac je u tužbi od 31. marta 2008. godine naveo da nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije proizlazi iz člana 14. Ugovora o kupoprodaji broj 157/04 koji je zaključen 4.01.2005. godine između Tužioca i Tuženog u ovom sporu. Član 14. Ugovora o kupoprodaji glasi: „Ugovorne strane su saglasne da sve nastale probleme reše dogovorom, a ukoliko to nije moguće priznaju nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije i Crne Gore i Trgovinskog suda u Leskovcu.“

2. Sekretarijat Arbitraže je 5. decembra 2008. godine uputio tužbu sa prilogima Tuženom i pozvao ga da, shodno stavu 1. i 2. člana 31 Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži (u daljem tekstu: Pravilnik STA) dostavi odgovor na tužbu, kao i da, u sporazumu sa Tužiocem, u roku od 30 dana od odgovora na tužbu

izaberu arbitra-pojedinca, ili to imenovanje prepuste predsedniku Arbitraže, shodno članu 21. stav 1. i 2. Pravilnika STA, i o tome pismeno obaveste Arbitražu.

Tužba koju je Sekretarijat Arbitraže poslao Tuženom na odgovor, na adresu označenu u tužbi putem preporučene pošiljke vratila se kao neuručena sa naznakom „ne postoji“ 19. januara 2009. godine. Sekretarijat Arbitraže je tužbu ponovo poslao na adresu Tuženog koja je označena u tužbi, 20 januara 2009. godine putem službe za dostavljanje DHL. Ta služba je između 21. i 23. januara 2009. godine četiri puta pokušala da uruči pošiljku adresatu, ali su pokušaji ostali neuspešni zbog netačne/nepotpune adrese. Pošiljka je uništena po standardnoj proceduri, o čemu je služba obavestila Sekretarijat Arbitraže.

3. S obzirom na to što Tuženi nije u ostavljenom roku odgovorio na tužbu, Predsedništvo Spoljnotrgovinske arbitraže u užem sastavu: [...] predsednik Arbitraže, [...], potpredsednik Arbitraže i [...], sekretar Arbitraže, je na sednici koja je održana 2. februara 2009. godine, na osnovu spisa spora i isprava koje je Tužilac podneo, *utvrdio da se arbitražni sporazum koji se odnosi na ovaj spor nalazi u spisima ovog spora, tj. da je sporazum sadržan u članu 14. Ugovora o kupoprodaji broj 157/04 koji je zaključen 4. januara 2005. godine.*

II. Imenovanje arbitra

1. Budući da vrednost spora prema navodima tužbe ne prelazi 70.000 USD, na osnovu stava 1 člana 20 Pravilnika STA, ovaj spor rešava arbitar-pojedinac.
2. Pošto Tuženi nije u ostavljenom roku odgovorio na tužbu, Predsednik Arbitraže je, 2. februara 2009. godine, na osnovu stava 3 člana 21 Pravilnika STA, *imenovao* za arbitra pojedinca [...], koja je dala izjavu o prihvatanju dužnosti i izjavu o nezavisnosti.

III. Utvrđivanje nadležnosti arbitraže

1. Tužilac je uz tužbu od 31. marta 2008. godine priložio UGOVOR o kupoprodaji broj 157/04 koji je zaključen 4. januara 2005. godine između Tužioca i Tuženog u ovom sporu, koji u članu 14. sadrži sledeću odredbu: „Ugovorne strane su saglasne da sve nastale probleme reše dogovorom, a ukoliko to nije moguće priznaju nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije i Crne Gore i Trgovinskog suda u Leskovcu.“

2. Iz ove odredbe proizlazi da je ona po svojoj prirodi arbitražna klauzula i klauzula o izboru međunarodno nadležnog suda, a da je izbor prepušten onoj ugovornoj strani koja će pokrenuti postupak. Tužilac u ovom sporu je, podnoseći tužbu Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Srbije, izabrao arbitražni način rešavanja nastalog spora.

3. Tužilac je tužbu protiv Tuženog podneo Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Srbije koja, na osnovu Zakona o prestanku važenja Zakona o Privrednoj komori Jugoslavije (Službeni glasnik RS broj 55/2003), predstavlja pravnog sledbenika Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Jugoslavije i nastavlja sa radom pri Privrednoj komori Srbije, u postojećem sastavu i organizaciji, pod istim uslovima i sa punom autonomijom i nezavisnošću.

4. Arbitražni sporazum sadržan u članu 14. Ugovora o kupoprodaji broj 157/04 ispunjava uslove punovažnosti koji su predviđeni u članu 5 stav 1 i Zakona o arbitraži (Službeni glasnik RS, broj 46/2006) i članovima 12-13 Pravilnika STA, i to:

(1) predmet spora spada u međunarodne poslovne odnose (član 12 Pravilnika STA), što proističe iz Ugovora o kupoprodaji između Tužioca [...], Srbija i Tuženog, [...], Makedonija, zaključenog dana 4. januara 2005. godine, čiji je predmet kupoprodaja mineralne vode [...] (član 1 Ugovora); kao takav, predmet spora ne spada u isključivu međunarodnu nadležnost pravosuđa Srbije, i on odgovara uslovu arbitrabilnosti po stavu 1 člana 5 Zakona o arbitraži Srbije (Sl. Glasnik RS, br. 46/06); (2) arbitražni sporazum je sadržan u članu 14. Ugovora o kupoprodaji broj 157/04 koji je zaključen u pismenoj formi dana 4. januara 2005. godine između Tužioca i Tuženog, i odnosi se na sve buduće sporove koji bi nastali iz Ugovora o kupoprodaji.

5. Na osnovu ovih elemenata i dokaza koji se nalaze u spisima, Arbitar pojedinac je utvrdio da je Arbitraža nadležna da postupa u ovom sporu.

IV. Tužbeni zahtev i arbitražni postupak

1. Tužilac je 31. marta 2008. godine podneo tužbu ovoj Arbitraži radi isplate duga na ime nevraćene ambalaže. U tužbi je naveo da je sa Tuženim 4. januara 2005. godine zaključio Ugovor o kupoprodaji čiji je predmet kupoprodaja mineralne vode [...]. Tužilac je na osnovu Ugovora isporučivao Tuženom mineralnu vodu u staklenim bocama 1/1 koje su pakovane u plastične nosiljke-gajbe 1/12, koje su opet pakovane u drvene palete. Tuženi kao kupac bio je dužan da prilikom preuzimanja robe obezbedi odgovarajuću zamenljivu ambalažu prodavcu, odnosno Tužiocu u ovom sporu. Prema navodima tužbe Tuženi od juna 2004. godine duguje Tužiocu povraćaj ambalaže, i to na osnovu evidencije kod Tužioca na dan 20.03. 2008. godine: 480 plastičnih gajbi, tipa 1/12, cena po komadu 250,00 dinara; 5.760 staklenih boca, tipa 1/1, cena po komadu 17,82 dinara, i 212 drvenih paleta, cena po komadu 700,00 dinara. Na osnovu navedenog, ukupno potraživanje za ambalažu iznosi 437.831,00 dinara. Stanje koje je Tužilac naveo u tužbi, utvrđeno je na osnovu dokaza koje čine otpremnice, i to: br. 317 od 4.6.2004. godine; br. 3365 od 22.6.2004. godine; br. 4046 od 19.7.2004. godine; br. 4631 od 11.8.2004. godine; br. 4981 od 26.8.2004. godine; br. 3088 od 19.10.2004. godine; br. 6657 od 17.11.2004. godine; br. 552 od 9.2.2005. godine; br. 1149 od 17.3. 2005. godine; br. 1149 od 17.3.2005. godine; 547 od 17.3.2005. godine; br. 1249 od 22.3.2005. godine; br. 1511 od 11.4.2005. godine; br. 762 od 11.4.2005. godine; br. 1932 od 25.4.2005. godine; br. 1970 od 26.4.2005. godine; br. 2381 od 17.5.2005. godine; br. 2548 od 24.5.2005. godine; br. 2691 od 31.5. 2005. godine; br. 1285 od 31.5.2005. godine; br. 3361 od 29.6.2005. godine; br. 2345 od 5.9.2005. godine; br. 4860 od 5.9.2005. godine. Prema navedenim otpremnicama Tuženi je primio mineralnu vodu pakovanu u staklene boce, plastične gajbe i drvene palete, ali do dana podnošenja tužbe nije vratio ambalažu koju duguje. Tužilac je prikupio cene ambalaže i na osnovu dopisa Srpske fabrike stakla [...] od 24.01.2005. godine i 20.01.2006. godine, o čemu postoje dokazi, sastavio specifikaciju 20.3.2008. godine, koju je priložio uz tužbu. Po tom osnovu Tuženi duguje Tužiocu ukupan iznos od 437.831,00 dinara. Na osnovu navedenog Tužilac predlaže Arbitraži da donese odluku da mu Tuženi plati na ime nevraćene ambalaže 437.831,00 dinara duga i zateznu kamatu počev od dana podnošenja tužbe pa do isplate. Tužilac je, takođe, postavio zahtev za isplatu troškova postupka.

2. Tužilac je uz tužbu dostavio sledeće dokaze: fotokopiju Ugovora o kupoprodaji zaključenog 4.01.2005. godine; specifikaciju dugovanja [...] na osnovu otpremnica za zaduženje robe i ambalaže od 20.03.2008. godine; fotokopije dopisa Srpske fabrike stakla [...] od 24.01.2005. godine i 20.01.2006. godine o cenama ambalaže; fotokopije otpremnica: br. 317 od 4.6.2004. godine; br. 3365 od 22.6.2004. godine; br. 4046 od 19.7.2004. godine; br. 4631 od 11.8.2004. godine; br. 4981 od 26.8.2004. godine; br. 3088 od 19.10.2004. godine; br. 6657 od 17.11.2004. godine; br. 552 od 9.2.2005. godine; br. 1149 od 17.3.2005. godine; br. 1149 od 17.3.2005. godine; 547 od 17.3.2005. godine; br. 1249 od 22.3.2005. godine; br. 1511 od 11.4.2005. godine; br. 762 od 11.4.2005. godine; br. 1932 od 25.4.2005. godine; br. 1970 od 26.4.2005. godine; br. 2381 od 17.5.2005. godine; br. 2548 od 24.5.2005. godine; br. 2691 od 31.5.2005. godine; br. 1285 od 31.5.2005. godine; br. 3361 od 29.6.2005. godine; br. 2345 od 5.9.2005. godine; br. 4860 od 5.9.2005. godine, i specijalno punomoćje kojim ovlašćuje advokata [...] da podnese tužbu Spoljnotrgovinskoj arbitraži u Beogradu protiv kupca [...] i da preuzima sve pravne radnje pred Arbitražom od 27.03.2008. godine koje važi do okončanja postupka.

3. Nakon što je Tužilac uplatio registracione troškove u skladu sa članom 57 Pravilnika STA u iznosu od 16.462,00 dinara o čemu je STA obavestena 16. aprila 2008. godine, kao i nakon uplate arbitražnih troškova u skladu sa stavom 1 člana 57 Pravilnika STA u iznosu od 77.800,00 dinara o čemu je STA obavestena 5. decembra 2008. godine, Arbitraža je 5. decembra 2008. godine uputila dopis Tuženom i pozvala ga da u roku od 30 dana od dana prijema tužbe odgovori na tužbu i da se izjasni o predlogu Tužioca o imenovanju arbitra pojedinca, odnosno o tome da imenovanje arbitra pojedinca prepušta predsedniku arbitraže shodno članu 21 stav 1 i 2 Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži. Arbitraža je o ovome izvestila i Tužioca.

4. Tuženi nije odgovorio na tužbu, koja je upućena preporučenom pošiljkom na njegovu adresu navedenu u tužbi, a koja se vratila sa naznakom „ne postoji“ 19. januara 2009. godine. Pošiljka je ponovo poslata na tu adresu putem službe za dostavu DHL 20. januara 2009. godine. Ova služba je pokušala uručenje četiri puta između 21. i 23. januara 2009. godine, ali su pokušaju ostali neuspešni zbog netačne/nepotpune adrese.

5. Predsednik Arbitraže je shodno članu 21. stav 3. Pravilnika STA 2. februara 2009. godine imenovao arbitra pojedinca. Nakon ovoga je, na osnovu stavova 3. i 4. člana 34 Pravilnika STA (Službeni glasnik RS. br. 52/07 od 8. juna 2007. godine), kao i na osnovu stava 1 člana 35, Pravilnika STA, arbitar-pojedinac zakazao usmenu raspravu za 1. april 2009. godine u prostorijama Arbitraže. Rasprava je odložena na molbu punomoćnika Tužioca za 15. april 2009. godine. Sekretarijat Arbitraže je o ovome obavestio stranke 20. marta 2009. godine.

6. Na usmenu raspravu 15. aprila 2009. godine pristupio je punomoćnik Tužioca. Tuženom je poziv za raspravu, u skladu sa stavom 1 člana 34. Pravilnika STA upućen dana 20. marta 2009. godine. Služba DHL je 23. marta 2009. godine izvestila Sekretarijat Arbitraže da je pokušaj uručenja pošiljke Tuženom ostao neuspešan zbog „netačne/nepotpune“ adrese.

7. Imajući u vidu navedene okolnosti i činjenice, arbitar pojedinac je, na osnovu stava 3 člana 34 Pravilnika STA konstatovao da se smatra da je pismeno primljeno, s obzirom na to što je upućeno na poslednju poznatu poštansku adresu primaoca, i na

osnovu stava 7 člana 34 Pravilnika STA pristupila raspravljanju spora u skladu sa odredbama Pravilnika STA.

8. Na usmenoj raspravi punomoćnik Tužioca je izjavio da ostaje pri tužbi i tužbenom zahtevu, onako kako je to navedeno u samom tekstu tužbe.

U dokaznom postupku Arbitar pojedinac je saslušao punomoćnika Tužioca i izveo dokaze čitanjem dokumentacije u priloženim spisima.

9. Tužilac je uz zahtev za plaćanje duga na ime ne vraćene ambalaže postavio zahtev i za plaćanje zakonske zatezne kamate.

10. Dokazni postupak je okončan čitanjem isprava koje je Tužilac priložio uz tužbu.

11. S obzirom na to što punomoćnik Tužioca nije podneo troškovnik do početka rasprave, niti na samoj raspravi, Arbitar pojedinac joj je naložio da to učini u roku od tri dana. Punomoćnik Tužioca je dostavio troškovnik Sekretarijatu Arbitraže 15. aprila 2009. godine posle zaključenja rasprave, prema kojem njegovi troškovi iznose ukupno 41.000,00 dinara (za sastavljanje tužbe i obrade predmeta za suđenje 21.000,00 dinara i za zastupanje na ročištu dana 15. aprila 2009. godine 20.000,00 dinara). Troškove Tužioca čine i registracioni troškovi za arbitražu u iznosu od 16.462,00 dinara i arbitražni troškovi u iznosu od 77.800,00 dinara.

V. Merodavno pravo za arbitražni postupak i za meritum spora

1. Arbitražna klauzula, koja je sadržana u članu 14. Ugovora o kupoprodaji broj 157/04 koji je zaključen 04.01.2005. godine između Tužioca i Tuženog glasi: „Ugovorne strane su saglasne da sve nastale probleme reše dogovorom, a ukoliko to nije moguće priznaju nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije i Crne Gore i Trgovinskog suda u Leskovcu.“

2. Iz ove arbitražne klauzule, čiju je punovažnost Arbitar pojedinac utvrdio gore pod brojem III.1-5. ovog obrazloženja vidi se da ugovorne strane nisu sporazumno odredile merodavno pravo ni za arbitražni postupak, niti za meritum spora. Shodno tome, Arbitar pojedinac je na ovaj postupak primenio, na osnovu člana 45 Pravilnika STA, odredbe ovog Pravilnika, a supsidijerno odredbe Zakona o parničnom postupku Republike Srbije (Sl. Glasnik, br. 125/04).

3. U pogledu merodavnog materijalnog prava, Arbitar pojedinac konstatuje da se ono određuje po odredbama člana 48 Pravilnika STA. Pošto stranke u ovom sporu nisu izabrale merodavno materijalno pravo, arbitar pojedinac smatra da je u ovom slučaju najprikladnija za primenu koliziona norma prema kojoj se u slučaju da stranke u sporu ne izaberu merodavno pravo, ovo određuje po mestu sedišta nosioca karakteristične prestacije, tj. u ovom slučaju po mestu sedišta prodavca. Razlog za ovo opredeljenje arbitar pojedinac je našao u činjenici da je ovakvo rešenje sadržano u najvećem broju nacionalnih međunarodnih privatnih prava. U skladu sa ovim kolizionim rešenjem, u ovom slučaju je merodavno pravo Republike Srbije, kao pravo mesta sedišta prodavca – Tužioca u ovom sporu. U vezi sa ovim arbitar pojedinac je konstatovao da se u ovom slučaju međunarodne prodaje robe prvenstveno primenjuje Konvencija UN o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe (u daljem tekstu: Bečka konvencija). Prema podacima Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovačko pravo

(UNCITRAL), koji su dostupni na svetskoj mreži na adresi http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html, Bečka konvencija je stupila na snagu u odnosu na Srbiju 27. aprila 1992. godine po osnovu sukcesije, a u odnosu na Makedoniju 17. novembra 1991. godine, takođe po osnovu sukcesije. Shodno odredbi člana 1. stav 1 tačka (a) Konvencije, u kojoj je određeno njeno polje primene, Konvencija se primenjuje na ugovore o prodaji robe zaključene između strana koje imaju svoja sedišta na teritoriji različitih država, kad su te države, države ugovornice.

4. Na osnovu odredbe stava 2 člana 7 Bečke konvencije „Pitanja koja se tiču materija uređenih ovom konvencijom, a koja nisu izričito rešena u njoj, rešavaće se prema opštim načelima na kojima ova konvencija počiva ili, u odsustvu tih načela, prema pravu merodavnom na osnovu pravila međunarodnog privatnog prava.“ U skladu sa ovim, Arbitar pojedinac konstatuje da se u odnosu na takva pitanja određuje merodavno pravo po odredbi stava 2 člana 48. Pravilnika STA. Osim toga arbitar pojedinac će se pri rešavanju ovog spora držati i odredbe stava 3 člana 48 Pravilnika STA koja propisuje da se u svim slučajevima odluka donosi u skladu sa odredbama ugovora i uz uzimanje u obzir trgovinskih običaja koji se mogu primeniti na određeni posao.

VI. Sporna pitanja

Predmet ovog spora čine sledeća pitanja:

- 1) da li postoji obaveza Tuženog da vrati ambalažu u koju je pakovana mineralna voda koja je isporučivana Tuženom na osnovu Ugovora o kupoprodaji 157/04;
- 2) da li ima osnova da Tužilac zahteva isplatu vrednosti ambalaže koju Tuženi nije vratio Tužiocu;
- 3) da li postoji obaveza Tuženog da plati kamatu na vrednost ambalaže koju nije vratio Tužiocu;
- 4) da li je Tuženi obavezan da plati Tužiocu troškove ovog spora.

VI.1. Obaveza Tuženog da vrati ambalažu

1. Predmet Ugovora o kupoprodaji br. 157/04 koji je zaključen 04.01.2005. godine je kupoprodaja mineralne vode [...] (član 1), prema vrsti i ceni robe koja je utvrđena u članu 2. Iz ugovora proizlazi da se obaveza Tužioca prema Tuženom sastoji u isporuci robe u količini i po vrsti koja se ugovara mesečno (član 3). Isporuka ugovorene robe se vrši sukcesivno, u skladu sa članom 3 (član 4). Pakovanje robe je standardno – staklene boce u plastičnim gajbama koje se ređaju na paletama dimenzije 1200x1000 mm (član 8). Kupac – Tuženi u ovom sporu je obavezan da prilikom preuzimanja robe obezbedi odgovarajuću ambalažu koja je zamenljiva (plastične gajbe, staklene boce i drvene palete) koja se prilikom istovara kontroliše, a preuzima se samo ispravna ambalaža (član 9).

Arbitar pojedinac je na usmenoj raspravi sproveo dokazni postupak čitanjem svih priloženih dokaza. Na osnovu tih dokaza i prema stanju evidencije ambalaže kod Tužioca na dan 23. 03. 2008. godine - dokaz: specifikacija od 20.03.2008. godine – arbitar pojedinac je utvrdio sledeće činjenično stanje:

a) Tužilac je uz tužbu dostavio fotokopije sledećih otpremnica, iz kojih se vidi koju količinu i vrstu ambalaže je Tuženi prilikom preuzimanja isporuke mineralne vode vraćao Tužiocu:

1.br. 3017 od 4.6.2004. godine: izdato 28 paleta, vraćeno 0;

2.br. 3365 od 22.6.2004. godine; izdato 28 paleta, vraćeno 36;
 3.br. 4046 od 19.7.2004. godine; izdato 28 paleta, vraćeno 29;
 4.br. 4631 od 11.8.2004. godine; izdato 27 paleta, vraćeno 31;
 5.br. 4981 od 26.8.2004. godine; izdato 22 paleta, vraćeno 42;
 6.br. 3088 od 19.10.2004. godine; izdato 30 paleta, vraćeno 15;
 7. br. 6657 od 17.11.2004. godine; izdato 24 paleta, vraćeno 0;

8.br. 552 od 9.2.2005. godine; izdato 26 paleta, vraćeno 0;
 9.br. 1149 od 17.3. 2005. godine; izdato 21 paleta, vraćeno 0;
 10.547 od 17.3.2005. godine; izdato 10 paleta, vraćeno 24;
 11.br. 1249 od 22.3.2005. godine; izdato 27 paleta, vraćeno 0;
 12.br. 1511 od 11.4.2005. godine; izdato 24 paleta, vraćeno 28;
 13. br. 762 od 11.4.2005. godine; izdato 28 paleta, vraćeno 0; izdato 5760 boca 1/1;
 izdato plastičnih nosiljki 480;
 14.br. 1932 od 25.4.2005. godine; izdato 24 paleta, vraćeno 13;
 15.br. 1970 od 26.4.2005. godine; izdato 26 paleta, vraćeno 20;
 16.br. 2381 od 17.5.2005. godine; izdato 29 paleta, vraćeno 21;
 17.br. 2548 od 24.5.2005. godine; izdato 24 paleta, vraćeno 0;
 18.br. 2691 od 31.5.2005. godine; izdato 14 paleta, vraćeno 12;
 19.br. 1285 od 31.5.2005. godine; izdato 16 paleta, vraćeno 0;
 20.br. 3361 od 29.6.2005. godine; izdato 24 paleta, vraćeno 0;
 21.br. 2345 od 5.9.2005. godine; izdato 5 paleta, vraćeno 0;
 22.br. 4860 od 5.9.2005. godine; izdato 23 paleta, vraćeno 0.

b) Tužilac je uz tužbu dostavio specifikaciju koja je sačinjena na osnovu gore navedenih otpremnica od strane svoje Pravne službe 20.03.2008. godine. Prema toj specifikaciji Tuženi, prema stanju evidencije ambalaže kod Tužioca na dan 20.03.2008. godine duguje Tužiocu: 480 plastičnih gajbi tipa 1/12, 5.760 staklenih boca tipa 1/1 i 212 drvenih paleta.

c) Tužilac je tužbu ovoj Spoljnotrgovinskoj arbitraži podneo na osnovu arbitražne klauzule koju sadrži član 14. Ugovora o kupoprodaji broj 157/04 koji je zaključen dana 4. januara 2005. godine. Ugovor je, na osnovu člana 15, stupio na snagu istog dana, a na osnovu člana 17 je prestao da važi 31. decembra 2005. godine. Na osnovu ovih činjenica, Arbitar pojedinac je utvrdio da njegovo ovlašćenje da reši spor iz ovog ugovora obuhvata samo onaj deo tužbenog zahteva za koji je Tužilac podneo dokaze o isporuci robe saobrazno ugovornim odredbama za vreme važenja Ugovora o kupoprodaji br. 157/04 od 4.01.2005. godine. To su dokazi – otpremnice priloženi uz tužbu od 31. marta 2008. godine, a koji su navedeni pod a) ove tačke obrazloženja pod rednim brojevima 8. do 22. Iz ovih dokaza proizlazi da je Tužilac izdao Tuženom 321 paletu, a vraćeno mu je 118 paleta, što znači da Tuženi duguje na dan 31.03.2008. godine Tužiocu 203 drvene palete, 480 plastičnih gajbi tipa 1/12 i 5.760 staklenih boca tipa 1/1.

d) Dokazi – otpremnice – priloženi uz tužbu od 31. marta 2008. godine, a koji su navedeni pod a) ove tačke obrazloženja pod rednim brojevima 1. do 7. datiraju iz 2004. godine, dok je Ugovor o kupoprodaji br. 157/04 zaključen i stupio na snagu 4. januara 2005. godine. Sledi, da isporuke koje je Tužilac vršio Tuženom, a koje dokazuje navedenim otpremnicama, nisu vršene po Ugovoru br. 157/04 iz koga je nastao spor koji je predmet ovog postupka. Stoga, zahtev Tužioca u delu koji se odnosi na ambalažu koju mu Tuženi nije vratio po isporukama iz 2004. godine *ne*

spada u nadležnost ove arbitraže, pošto je ova nadležnost zasnovana na arbitražnom sporazumu koji je sadržan u članu 14. Ugovora br. 157/04 od 4. januara 2005. godine.

2. Na osnovu činjeničnog stanja, utvrđenog po sprovedenom postupku i nakon izvođenja dokaza, arbitar pojedinac je našao da je Tužilac, u skladu sa odredbama člana 35 stav 1 i stav 2 tačka (d) Bečke konvencije isporučio robu koja je predmet ugovora pakovanu na način koji je uobičajen za takvu vrstu robe, i da u pogledu saobraznosti robe ugovoru nije došlo do odstupanja u pogledu uobičajenog pakovanja robe. Ugovor u članu 9 propisuje posebnu obavezu Kupca – Tuženog u ovom sporu – da prilikom preuzimanja robe obezbedi odgovarajuću ambalažu koja je zamenljiva. Iz priloženih dokaza se vidi da je Tuženi u ovom sporu vraćao određenu količinu i vrstu ambalaže Tužiocu prilikom preuzimanja robe, ali da tu svoju obavezu nije ispunio u potpunosti. Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja sledi, da je *Tužiočev zahtev za povraćaj ambalaže za isporuke koje su vršene po Ugovoru br. 157/04 osnovan.*

VI.2. Obaveza Tuženog da isplati vrednost ambalaže koju nije vratio

1. S obzirom na to što Tuženi nije ispunio svoju obavezu iz člana 9 Ugovora o kupoprodaji br. 157/04 i time izvršio povredu Ugovora, Tužilac na osnovu člana 74 Bečke Konvencije o međunarodnoj prodaji robe ima pravo na naknadu štete. Ta naknada, prema slovu Konvencije „ne može biti veća od gubitka koji je strana koja je povredila ugovor predvidela ili je morala predvideti u trenutku zaključenja ugovora kao moguću posledicu povrede ugovora, s obzirom na činjenice koje su joj tada bile poznate ili morale biti poznate.“

2. Naknada štete koju je Prodavac – Tužilac u ovom sporu pretrpeo ravna je gubitku koji je nastao usled povrede ugovora od strane Kupca – Tuženog. U trenutku zaključenja ugovora Kupac – Tuženi u ovom sporu mogao je da predvidi da će nevraćanje ambalaže suprotno obavezi iz člana 9 Ugovora o kupoprodaji br. 157/04 imati za posledicu gubitak za Prodavca u iznosu vrednosti primljene, a nevraćene ambalaže. Na osnovu činjeničnog stanja, utvrđenog po sprovedenom postupku i nakon izvođenja dokaza, arbitar pojedinac je našao da gubitak koji je Tužilac pretrpeo iznosi 364.743,00 dinara što je ukupna cena koštanja ambalaže koju je Tuženi bio obavezan da vrati, a to nije učinio. Kalkulacija je izvršena na osnovu cenovnika [...] od 24.01.2005. godine i Srpske fabrike stakla [...] od 20.01.2006. godine, koje je Tužilac dostavio uz tužbu STA, i to:

- 480 plastičnih gajbi, tipa 1/12, po ceni od 250,00 dinara po komadu – 120.000,00 dinara;
- 5.760 staklenih boca, tipa 1/1, po ceni od 17,82 dinara po komadu – 102.643,00 dinara;
- 203 drvenih paleta, po ceni od 700,00 dinara po komadu – 142.100,00 dinara.

3. Pošto zahtev Tužioca u delu koji se odnosi na ambalažu koju mu Tuženi nije vratio po otpremnicama koje su navedene pod rednim brojevima 1. do 7. pod VI.1.1.a ovog obrazloženja, a koje nose datume iz 2004. godine, ne spada u nadležnost ove arbitraže, jer spor proističe iz Ugovora br. 157/04 koji je važio između Tužioca i Tuženog od 4.01.2005. do 31.12.2005. godine, delimično se odbija tužbeni zahtev u iznosu od 73.088,00 dinara.

4. Na osnovu navedenih Kupac – Tuženi u ovom sporu duguje Prodavcu – Tužiocu u ovom sporu 364.743,00 dinara na ime naknade štete za povredu Ugovora o kupoprodaji br. 157/04 od 4.01.2005. godine.

VI.3. Obaveza plaćanja kamate na vrednost ambalaže koju nije vratio, odnosno na iznos naknade štete zbog povrede ugovora

1. Tužilac je postavio zahtev za plaćanje zakonske zatezne kamate na iznos vrednosti nevraćene ambalaže od dana podnošenja tužbe do dana isplate. Tužilac je ovakav zahtev postavio imajući u vidu, najverovatnije, pravo Srbije kao merodavno. Osnovanost ovog zahteva treba, međutim, ceniti prema odredbi člana 78 Bečke konvencije, kao što je to navedeno gore pod V.3.: „Ako jedna strana ne plati cenu ili neki drugi iznos sa kojim je u zaostatku, druga strana ima pravo na kamatu na takav iznos, a da time ne gubi pravo da traži naknadu štete koja joj pripada na osnovu člana 74.“ Teorija i praksa ovako formulisanu odredbu tumači na način da ona ustanovljava opšte pravo na kamatu.¹

Pošto u ovom slučaju nije reč o plaćanju cene, uslov za primenu ove odredbe je postojanje obaveze plaćanja novčanog iznosa i docnja u ispunjenju te obaveze. Izraz „drugi iznos“ tumači se tako da obuhvata troškove koje jedna ugovorna strana ima prema drugoj strani (http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/thiele.html#N_4). Iako se praksa vezana za primenu člana 78 Bečke konvencije većinom odnosi na plaćanje kupovne cene, neki slučajevi u sudskoj i arbitražnoj praksi (Delchi Carrier Spa v. Rotorex Corp, 71 F.3d 1024, 2nd Cir. 1995 i arbitražna odluka SCH 4318, Schiedsgericht der Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft Wien od 15. juna 1994, izvor: UNILEX, arbitražna odluka ICC slu;aj br. 9187, izvor: cisg online, slučaj br. 705: <http://www.globalsaleslaw.org/content/api/cisg/urteile/705.htm>) ukazuju da „drugi iznos“ obuhvata i iznos naknade štete. Pošto Bečka konvencija određuje samo vreme plaćanja kupovne cene, na pitanje da li je ugovorna strana došla u docnju sa plaćanjem novčanog iznosa za potrebe primene člana 78 Bečke konvencije, odgovor treba naći tumačenjem Bečke konvencije, u skladu sa odredbama člana 7 stav 1. Odredba ovog stava propisuje da će se pri tumačenju odredbi konvencije voditi računa o njenom međunarodnom karakteru i potrebi da se unapredi jednoobraznost njene primene i poštovanje savesnosti u međunarodnoj trgovini.

Prema većinskom teorijskom stavu drugi novčani iznosi dospevaju u vreme nastanka obaveze plaćanja (http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/thiele.html#N_4). U vezi s tim se postavlja pitanje kada dospeva obaveza plaćanja iznosa naknade štete, da bi se odredilo da li je strana koja duguje tu obavezu u docnji. Prema jednom stavu ta obaveza dospeva u vreme kada ona bude određena, na primer sudskom odlukom, (<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/loo78.html>), dok po drugom stanovištu obaveza plaćanja novčanog iznosa dospeva u vreme kada obaveza nastane, tj. kada se izvrši povreda ugovorne obaveze,² bez obzira na to što u tom trenutku novčani iznos koji se duguje još nije određen. Argument koji se navodi u prilog ovog stanovišta jeste da se zahtev za naknadom štete odnosi na novčani iznos čak i u slučaju kada taj iznos još nije fiksiran, a strana koja je povredila ugovor duguje obeštećenje drugoj strani. Ako to obeštećenje izostane, može se smatrati da je ta strana u docnji sa plaćanjem tog „iznosa“. U skladu sa ovim stavom, nije sporno da Tužilac u ovom sporu traži isplatu novčanog iznosa na ime nevraćene ambalaže na osnovu člana 74 Bečke

¹ <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/ho78.html>, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/loo78.html>, i http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/thiele.html#N_2.

² www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/thiele.html#N_16.

konvencije kojim je regulisana naknada štete za povredu ugovora. Imajući u vidu okolnosti slučaja, tj. da je ugovor o kupoprodaji br. 157/04 između Tužioca i Tuženog u ovom sporu prestao da važi 31.12.2005. godine, a da Tuženi nije vratio svu ambalažu protivno odredbi člana 9 ugovora do tog datuma, čime je Tužilac pretrpeo štetu, danom prestanka ugovora dospela je obaveza Tuženog da naknadi štetu u vidu plaćanja novčanog iznosa.

2. Član 78 Bečke konvencije određuje opšte pravo na kamatu na novčane iznose, ali ne određuje kamatnu stopu po kojoj bi dužnici koji su došli u docnju trebalo da istu plate. Sudska i arbitražna praksa konstatuje ovakvo stanje, a u teoriji se ističu oprečna stanovišta o tome da li je reč o materiji koja nije uređena Konvencijom, ili o situaciji iz odredbe stava 2 člana 7 Konvencije, tj. o materiji koja je uređena, ali nije izričito rešena Konvencijom. Imajući u vidu odredbu člana 4 prema kojoj se konvencijom reguliše samo zaključenje ugovora o prodaji i prava i obaveze prodavca i kupca koje proističu iz takvog ugovora, arbitar pojedinac smatra prihvatljivim stav da član 78 uređuje pravo na kamatu, ali ga izričito ne rešava pošto ne propisuje kamatnu stopu, odnosno način njenog utvrđivanja. Sledstveno tome određivanje kamatne stope spada pod odredbu stava 2 člana 7, prema kojoj se takva materija rešava „prema opštim načelima na kojima ova konvencija počiva, ili u odsustvu tih načela, prema pravu merodavnom na osnovu pravila međunarodnog privatnog prava.“ Budući da je cilj Bečke konvencije, koji je naveden u njenoj preambuli, usvajanje jednoobraznih pravila koja bi doprinela otklanjanju pravnih prepreka u međunarodnoj trgovini i unapređenje razvoja iste, navedena odredba daje osnova za to da se odgovarajuća kamatna stopa odredi „autonomno, u skladu sa opštim načelima na kojima konvencija počiva“, kako je to navedeno u jednoj arbitražnoj odluci (Internationales Schiedsgericht der Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft – Wien, No. SCH 4318 od 15.06.1994.).

3. Pošto se ovaj spor u suštini odnosi na zahtev za naknadu štete koju je Tuženi u sporu pričinio Tužiocu time što nije vratio ambalažu, a na koju ovaj poslednji ima pravo na osnovu člana 74 Bečke konvencije, arbitar pojedinac smatra da pri rešavanju ovog pitanja treba da se rukovodi opštim načelom na kome se zasniva taj član. To opšte načelo je potpuna kompenzacija prouzrokovane štete, a da bi oštećeni uspostavio stanje u kome bi bio da do štete nije došlo, i na taj način ostvario korist od posla koji je zaključio sa drugom stranom.³ U konkretnoj situaciji se moglo očekivati da je Tužilac, da bi nadomestio nevraćenu ambalažu morao da kupi drugu da bi mogao da posluje, i da je za te ciljeve, po uobičajenom toku stvari u poslovanju, morao da uzme kredit. U skladu sa tim, u međunarodnom poslovanju oštećeni – Tužilac u ovom sporu – ima pravo na kamatu po prosečnoj stopi koja se u državi u kojoj ima sedište primenjuje na kratkoročne zajmove u valuti u kojoj se vrši plaćanje. Ovo rešenje je inspirisano sličnim rešenjima u međunarodnoj trgovini koja sadrže, na primer, Načela međunarodnih trgovinskih ugovora UNIDROIT iz 2004. godine (član 7.4.9.) i Načela evropskog ugovornog prava iz 2009. godine (član 9.508).

3. Tužilac u ovom sporu je tražio naknadu štete određenu u srpskim dinarima (RSD) što je prirodno, jer je ambalažu koju je koristio da bi isporučivao mineralnu vodu Tuženom u sporu nabavljao u Srbiji i plaćao je u valuti Srbije. U tužbenom zahtevu je naveo da na iznos nevraćene ambalaže zahteva i plaćanje kamate po zakonskoj

³ <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/koneru.html#90#90>.

zateznoj kamati. Pošto se arbitar pojedinac opredelio da prema stavu 2 člana 7 Bečke konvencije kamatnu stopu odredi autonomno u skladu sa opštim načelima na kojima se zasniva Konvencija, Tužilac ima pravo na kamatu po prosečnoj stopi koja se u Srbiji primenjuje na kratkoročne dinarske kredite. Prema statističkom biltenu Narodne banke Srbije br. 8 iz avgusta 2009. godine ta stopa na godišnjem nivou u momentu donošenja odluke iznosila je 13,35%. Taj bilten je dostupan na internet adresi: <http://www.nbs.rs/export/internet/cirilica/90/index.html>.

4. S obzirom na to što je Kupac – Tuženi u ovom sporu – pao u docnju sa ispunjenjem svoje obaveze, uz naknadu štete na koju Tužilac ima pravo, njemu na osnovu člana 78 Bečke konvencije pripada i kamata na iznos od 364.743,00 dinara. U skladu sa onim što je gore u tački 3 ovog dela obrazloženja rečeno, tužiocu kamata pripada po stopi od 13,35% godišnje, i to – na osnovu onog što je gore rečeno u tački 1 ovog dela obrazloženja – od dana prouzrokovanja štete do dana isplate.

VI.3. Obaveza plaćanja troškova spora

1. Tužilac je postavio zahtev za naknadu troškova arbitražnog postupka u tužbi. Punomoćnik Tužioca je dostavio troškovnik, prema kojem ovi troškovi iznose 41.000,00 dinara (za sastavljanje tužbe i obradu predmeta za suđenje 21.000,00 dinara i za zastupanje na ročištu dana 15. aprila 2009. godine 20.000,00 dinara). Troškove Tužioca čine i registracioni troškovi za arbitražu u iznosu od 16.462,00 dinara i arbitražni troškovi u iznosu od 77.800,00 dinara, što je ukupno 94.262,00 dinara.

2. Prema stavu 2 člana 149 Zakona o parničnom postupku: „Ako stranka delimično uspe u parnici, sud može, s obzirom na postignuti uspeh odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka naknadi drugoj srazmeran deo troškova.“ Tužilac u ovom sporu je, na osnovu utvrđenih činjenica i izvedenih dokaza, uspeo sa 83,31%. Primena ovog procenta na ukupan iznos registracionih i arbitražnih troškova od 94.262,00 dinara daje 78.530,00 dinara.

3. Arbitar pojedinac je ustanovio da troškovi zastupanja tužioca iznose 41.000,00 dinara (za sastavljanje tužbe i obradu predmeta za suđenje 21.000,00 dinara i za zastupanje na ročištu 20.000,00 dinara). Arbitar pojedinac je prihvatio da tuženi nadoknadi tužiocu troškove zastupanja u punom iznosu, jer bi iznos ovih troškova bio isti i u slučaju da je celokupni tužbeni zahtev usvojen.

4. Shodno ovome, Arbitar pojedinac je na osnovu stava 1 člana 150 ZPP, ceneći sve okolnosti, zaključio da su troškovi vođenja arbitražnog postupka, utvrđeni u tačkama 2 i 3 ovog dela obrazloženja odluke bili neophodni. Na osnovu toga je Tuženi obavezan da plati sledeće troškove spora: 78.530,00 dinara na ime registracionih i arbitražnih troškova i 41.000,00 dinara na ime troškova zastupanja, što u ukupno iznosi 119.530,00 dinara kako je određeno u izreci ove odluke pod br. 4.

VII. Konačnost odluke

Na osnovu stava 1 člana 64 Zakona o arbitraži i stava 1 člana 56 Pravilnika STA pri Privrednoj komori Srbije ova odluka je konačna i protiv nje nema mesta žalbi. Prema strankama ona ima snagu pravnosnažne presude redovnog suda.

Arbitar pojedinac,

[...]